

กรณีศึกษา : โตชิบา (ญี่ปุ่น) แต่งบัญชีเกินจริง

ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2551 หนึ่งในอดีตอัยการโตเกียวนำคณะกรรมการตรวจสอบจากภายนอกเข้ามาตรวจสอบบริษัทโตชิบา และได้อธิบายถึงวัฒนธรรมของบริษัทฯ ว่า ลูกจ้างบริษัทฯ ไม่สามารถคัดค้านหัวหน้าที่มีเจตนาหมิ่นในการสร้างผลกำไรของบริษัทฯ ได้ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม รวมไปถึงความผิดปกติทางการบัญชีนั้น เป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และผลจากการตัดสินใจของฝ่ายบริหารของบริษัทฯ ก็ได้ทำลายความเชื่อมั่นของเหล่าผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ จึงทำให้บริษัทฯ มีวัฒนธรรมขององค์กรที่ไม่สามารถคัดค้านการตัดสินใจด้านการบริหารได้

จนกระทั่ง เดือนกรกฎาคม ในปี พ.ศ. 2558 กลุ่มบริษัทโตชิบาญี่ปุ่นได้จ้างคณะกรรมการตรวจสอบอิสระเข้ามาตรวจสอบอีกครั้ง โดยในครั้งนี้คณะกรรมการฯ ได้ตรวจพบความผิดปกติทางบัญชีของบริษัทฯ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า บริษัทโตชิบามีผลกำไรสูงเกินจริงถึง 3 เท่า จึงได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนกับผู้บริหารระดับสูงของโตชิบาว่ามีส่วนรู้เห็นด้วยหรือไม่? หลังจากนั้น ประธานและซีอีโอของบริษัทโตชิบา นายอิซาโอะ ทานากะ ได้ออกมาประกาศลาออกจากตำแหน่ง และขอโทษต่อผู้ถือหุ้นอย่างเป็นทางการ พร้อมกล่าวว่า จากการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่แต่งตั้งโดยบริษัทโตชิบา พบว่า ตัวเลขกำไรของโตชิบาในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้ถูกรายงานออกไปเป็นจำนวนที่เกินกว่าความเป็นจริง คิดเป็นจำนวนเงินมูลค่ากว่า 1,220 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากผลการสืบสวนของคณะกรรมการอิสระที่โตชิบาแต่งตั้งพบว่า บริษัทฯ นี้เปิดเผยผลกำไรเกินจริงตลอดช่วง 6 - 7 ปีที่ผ่านมา

(ที่มาภาพ : www.daily.bangkokbiznews.com, www.bloggang.com)

มาตรการทางกฎหมาย

วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ญี่ปุ่น (Securities and Exchange Surveillance Commission หรือ SEC) ได้ยื่นคำร้องต่อ สำนักงานบริการการเงินของญี่ปุ่น (Financial Services Agency หรือ FSA) ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินทั้งระบบ

ของญี่ปุ่น เพื่อให้ทำการตรวจสอบบริษัทโตชิบา และหลังจากการตรวจสอบนั้น ส่งผลให้บริษัทโตชิบาถูก
ลงโทษด้วยการปรับเงินจำนวน 1,3000 ล้านเหรียญสหรัฐ

วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2558 SESC ได้เริ่มดำเนินการสืบสวนเพื่อหาหลักฐานส่งฟ้องคดีอาญา
ต่ออดีตประธานบริษัทโตชิบาทั้ง 3 คน ซึ่งทาง SESC ได้ตั้งข้อสงสัยว่าทั้ง 3 คน มีส่วนสั่งการให้
ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการตกแต่งบัญชีผลประกอบการของธุรกิจคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ขาดทุน

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2558 FSA เรียกค่าปรับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ เป็นจำนวนเงินมูลค่ากว่า
61 ล้านเหรียญสหรัฐจากบริษัทโตชิบา สาเหตุจากเรื่องการตกแต่งบัญชี โดยกำหนดเส้นตายว่าต้องจ่าย
ค่าปรับภายในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 โดยด้านบริษัทโตชิบาระบุว่าจะจ่ายค่าปรับดังกล่าว

กลุ่มผู้ถือหุ้นของโตชิบาจำนวน 50 รายก็ได้มีการเรียกร้องให้บริษัทชดใช้เงินกว่า 2.4 ล้านเหรียญ
สหรัฐ เพื่อเป็นการชดเชยความเสียหายที่กลุ่มผู้ถือหุ้นได้รับด้วยเช่นกัน

ผลลัพธ์ของการเคลื่อนไหวทางสังคม

วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2558 โตชิบากำลังพิจารณาเรื่องการปิดโรงงานในหลายประเทศ เช่น
ในไทยและอินโดนีเซีย เพื่อหวังลดขนาดธุรกิจผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านที่กำลังซบเซา อีกทั้งยังมีการ
วางแผนที่จะขายโรงงานแห่งหนึ่งในจีนด้วย ซึ่งก่อนหน้านี้ทางบริษัท ก็ได้มีการปรับลดพนักงานลง
หลายร้อยตำแหน่งในฝ่ายผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงหน่วยผลิตเครื่องรับโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล
ประมาณกว่า 6,800 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30 ของพนักงานทั้งหมดที่อยู่ในหมวดสินค้าไลฟ์สไตล์
ซึ่งเป็นหมวดที่ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริโภคและอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้านเรือน บริษัท
ยังปรับลดพนักงานในสำนักงานใหญ่อีกประมาณ 1,000 ตำแหน่ง และในฝ่ายชิปเมมโมรี 2,800 ตำแหน่ง
อีกด้วย นอกเหนือจากนี้ บริษัทกำลังหยุดการผลิตโทรทัศน์ในต่างแดน พร้อมกันนั้น บริษัท กำลัง
พยายามปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ มีผลภายใน 31 มีนาคม พ.ศ. 2559 สาเหตุอันเนื่องมาจากเรื่อง
อื้อฉาวทางบัญชีในครั้งนี้

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2558 หลังจากกลุ่มผู้ถือหุ้นเรียกร้องให้ทางบริษัท ชดใช้ค่าเสียหาย
ส่งผลให้ราคาหุ้นโตชิบาร่วงลงจาก 483 เยน (140 บาท) เหลือ 303 เยน (88 บาท) ขณะที่ตลาดหลักทรัพย์
โตเกียวได้เพิ่มชื่อ บริษัท โตชิบาให้อยู่ในรายชื่อบริษัทที่ต้องจับตาเป็นพิเศษเพราะจะยังส่งผลให้การ
บริหารเพื่อระดมทุนในตลาดทุนทำได้ยากขึ้นไปอีก

บรรณานุกรม

ซีไอโอโตชิบาประกาศลาออก หลังพบการตกแต่งบัญชีผลกำไรเกินจริง. (21 กรกฎาคม 2558).

<http://www.aripfan.com/toshiba/>

ซีอีโอ-ประธาน 'โตชิบา' ลาออก ยอมรับแต่งกำไรบริษัทนานหลายปี. (21 กรกฎาคม 2558).

www.thairath.co.th

"โตชิบา" ฉาว ผลสอบพบตกแต่งบัญชีรายงานผลกำไรเกินจริง. (21 กรกฎาคม 2558).

www.manager.co.th

'โตชิบา'ฉาว ผลสอบพบตกแต่งบัญชีรายงานผลกำไรเกินจริง. (21 กรกฎาคม 2558).

www.positioningmag.com

โตชิบาช้อรยเทสโก้ ตกแต่งบัญชีนาน 7 ปี. (21 กรกฎาคม 2558). www.shows.voicetv.co.th

โตชิบาเจอวิกฤตสาหัสขึ้นอีก ถูก 2 สถาบันตั้งปรับลดความน่าเชื่อถือสู่ชั้น "ขยะ". (23 ธันวาคม 2558).

www.manager.co.th

ญี่ปุ่นฟื้นเชื่อมั่นตลาดทุนปรับโตชิบาแต่งบัญชี. (9 ธันวาคม 2558). www.moneychannel.co.th

บิ๊ก"โตชิบา"แถลงขอภัยผู้ถือหุ้น"ตบแต่งบัญชี"หลายปี กำไรเกินจริงสามเท่า หลังตรวจสอบฯ. (21

กรกฎาคม 2558). www.prachachat.net

ประธาน-ผู้บริหาร "โตชิบา" ลาออก รับผิดแต่งกำไรบริษัทนานแรมปี. (22 กรกฎาคม 2558).

www.manager.co.th

หายนะทางธุรกิจของโตชิบา สาเหตุจากความ "ดื้อ". (13 พฤษภาคม 2559). www.manager.co.th

InfoQuest News - "โตชิบา" ถูกปรับ 7.37 พันล้านเยน จากกรณีฉาวตกแต่งบัญชี. (25 ธันวาคม 2558).

www.itrading.bualuang.co.th

Japanese tech giant Toshiba to face \$60m fine. (7 ธันวาคม 2558). www.bbc.com

Toshiba to Execute "Toshiba Revitalization Action Plan". (21 ธันวาคม 2558). www.toshiba.co.jp

Toshiba predicts \$4.5bn loss, plans to fire 7,000 employees. (21 ธันวาคม 2558).

www.zdnet.com

Toshiba faces £40 million fine over accounting scandal. (7 ธันวาคม 2558). www.wired.co.uk